

SONITA

Tunnikava filmile „Sonita“ (2015, Iraan/Saks/Šveits, rež. Rokhsareh Ghame Magham)

Tunni eesmärk:

1. Õpilased oskavad nimetada peamisi kõigile inimestele omaseid vajadusi ja neid lahti seletada.
2. Õpilased nimetavad peamisi inimõigusi ja selgitavad nende vajalikkust.
3. Õpilased toovad välja peamised puudujäägid inimõiguste täitmisel Afganistanis.

Vanuseaste: III kooliaste

Tunni kestus: 45 minutit

Tunni käik:

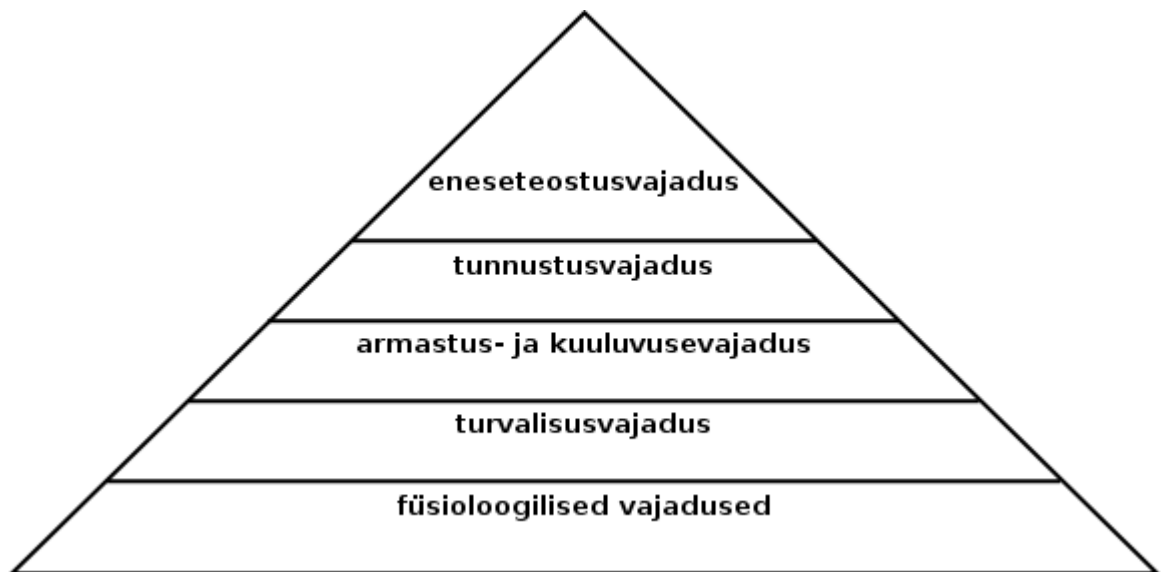
Maslow inimvajaduste hierahia

Õpetaja joonistab tahvlile püramiidi ja laseb õpilastel nutiseadmeid kasutades otsida infot Maslow inimvajaduste püramiidi kohta.

Õpilased joonistavad vihikusse Maslow püramiidi ja täidavad selle lahtrid.

Ühises arutelus täiendatakse ka tahvlil olevat püramiidi. Arutelus täpsustatakse, mida iga vajaduse alla silmas peetakse, nt füsioloogiline: vesi, õhk, soojus, toit jne.

Ühine arutelu selle üle, kas ja millised vajadused on õpilastel endil täidetud ja milliseid saaks edendada.

2. Peamised inimõigused. Mis need on?

Õpilased panevad kirja 5 endale kõige tähtsamat õigust, mis võiksid saada inimõigusteks.

Järgneb arutelu klassis ja võrdlus tegelike ülddeklaratsiooni inimõigustega.

Inimeste vajadused on ühesugused, aga võimalused nende täideviimiseks erinevad. Inimvajaduste täideviimine sõltub inimõiguste tagamisest. Inimõiguste all mõistetakse igale inimühiskonna liikmele kuuluvaid võrdseid õigusi. Inimõiguste eesmärgiks on tagada inimväärne elu. Praegu mõistetakse inimõiguste all peamiselt õigusi, mis on tagatud rahvusvaheliste inimõiguste lepingutega. Rahvusvaheliste inimõiguste kaitse pöördepunktiks võib pidada 10. detsembril 1948 ÜRO peaassambleel kinnitatud ülemaailmset inimõiguste ülddeklaratsiooni. Inimõigused võib jagada kodanikuõigusteks ja vabadusõigusteks, poliitilisteks õigusteks ning majanduslikeks, sotsiaalseteks ja kultuurilisteks õigusteks. Õigusi ei saa hinnata, kuid need kõik on võrdselt tähtsad. Põhilised inimõigused on:

õigus elule
mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadus
seisukoha- ja sõnavabadus
liikumisvabadus
õigus töötada
õigus piisavale elatustasemele
õigus puhkeajale ja vaba aja veetmisele
õigus haridusele.

<http://www.maailmakool.ee/inimoigused/>

Allikad:

<http://www.maailmakool.ee/inimoigused/>

<http://www.humanrightsestonia.ee>

<http://www.vm.ee/et/node/6990>

<http://www.vm.ee/et/uro-inimoiguste-ulddeklaratsioon>

<https://humanrights.ee/inimoigused/>

Ülesanne ja analüüs. Olukord Afganistanis, naiste õigused ja vajadused. *Õpilased loevad iseseisvalt teksti ning vaatavad seejärel sissejuhatust filmile Sonita. Järgneb klassiülene arutelu.*

Lugemisülesanne.

Afganistan paikneb strateegilisel teede ristumispunktil Kesk-Aasia, India ja Lähis-Ida vahel ja see on riigile ajaloos korduvalt saatuslikuks saanud.

Paljud võõrvõimud on üritanud riiki vallutada. Afganistan on kurb näide selle kohta, millist mõju avaldab riigile sõda. Enne, kui algasid kokku 30 aastat kestnud sõjad, oli Afganistan arenenud kultuurriik. Afganistan ei ole saavutanud rahu ja stabiilsust alates Nõukogude okupatsioon lõpust, 1980. aastatel. Segadus riigis jätkus, kuni võimule sai islamiäärmuslaste talebanirühmitus. Taleban siiski ei ühendanud tervet Afganistani oma võimu alla. Aastast 2001 on riiki kurnanud talebanivalitsuse asemele astunud keskvalitsuse vastased relvastatud rühmitused ja valitsust toetavate Nato vägede omavaheline vägivald.

Sõda on mõjutanud aga tavalise afgaani elu kõiki aspekte: turvalisust, tervist, haridust ja keskkonda. See on hävitanud tööstuse ja põllumajanduse, teed, tammid ja isegi elektriliinid. Sõda on põhjustanud korrupsiooni ning tallanud jalge alla sellised põhiväärtused nagu sallivus, usaldus, koostöö ja mõistvus, mida ühiskonnas oli sajandeid austatud. Afganistan on praegu üks vaesemaid riike Aasias ja kogu maailmas. Koos mõningate Aafrika riikidega on ta kõigi rahvusvaheliste arenguindeksite järjestuses kõige lõpus. Suur osa riigi elanikkonnast elab täielikus vaesuses, eriti lesestatud naised ja nende lapsed. Ligi 70% inimestest on kirjaoskamatud.

Afganistani naiste olukord on võrreldes meestega raskem. Ainult iga kaheksas naine oskab lugeda ja kirjutada. Naise keskmine sissetulek ei küündi mehe omale ligilähedalegi. Sageli ei ulatu Afganistani naise elu väljapoole oma abikaasa maja seinu. Samas on näiteks parlamendis naiste osakaal suurem kui paljudes Euroopa riikides – 25% (Eestis umbes 22%). Viimasel ajal on aga paljude afgaanide elutingimused paranenud ja seda peamiselt tänu rahvusvahelisele abile. Pärast Talibani langemist 2001. aastal on Afganistanis kooli läinud üle 8 miljoni lapse ning on ehitatud

tuhandeid uusi koolimaju. Enam kui pooltel elanikest on nüüd ligipääs arstiabile (varem 5%). Enamik lapsi on vaktsineeritud tuberkuloosi, lastehalvatuse ja leetrite vastu. Võitlus malaaria ja tuberkuloosi vastu on edukas. Siiski on riik ikka veel teekonna alguses, et kindlustada elementaarne heaolu ja rahu.

Sissejuhatus filmile "Sonita"

Õpilased vaatavad ERRi ja Mondo koostöös tehtud sissejuhatavat videolõiku filmile "Sonita".

http://etv2.err.ee/v/kultuur/dokfilmid/dokkaader/inimoiguste_kuu/saat/93933c5e-add4-494f-9633-3bec98f00e07/sissejuhatus-filmile-sonita

Arutelu

Ühiselt otsitakse vastuseid küsimustele:

Milliseid inimõigusi Afganistanis rikutakse?

Mis põhjustel need inimõiguste rikkumised toimuvad?

Mis võib olla põhjuseks, et ohvriteks on sageli just naised?

Allikad ja edasiseks lugemiseks:

<http://www.maailmakool.ee/afganistan-2/>

<http://www.maailmakool.ee/wp-content/uploads/2016/08/juhis5.pdf>

<http://www.maailmakool.ee/kulla-afganistani-lastele/>

KÜSIMUSED, MILLELE FILMI AJAL MÕELDA

Õpetaja palub õpilastel filmi ajal mõelda ja vastused kirja panna:

Mis probleemi või probleemidega film tegeleb?

Milliste omadussõnadega iseloomustaksid Sonitat? Nimeta vähemalt 5!

FILMIJÄRGNE ANALÜÜS

Eesmärgid:

Õpilane oskab nimetada inimese baasvajadusi, mis erinevalt temast endast ei ole ühel afgaani tüdrukul täidetud.

Õpilane suudab võrrelda enda tulevikuperspektiive abielluma sunnitud laste võimalustega.

Sissejuhatus

Õpilaste kirjalik individuaalne töö:

Õpilased esitavad max 5-lauselise kokkuvõtte filmi sisust.

Üleklassiline arutlus koos õpetajaga, vastused küsimustele:

Mis probleemi või probleemidega film tegeleb?

Milliste omadussõnadega iseloomustaksid Sonitat? Nimeta vähemalt 5!

Iga inimese vajadused. Millised inimvajadused ei olnud Sonital Afganistanis ja Iraanis täidetud? Mis võimalused olid tal oma unistuste teostamiseks?

Arutlus ja ülesanded

Naiste ja tüdrukute õigused, inimõiguste rikkumine, sooline diskrimineerimine.

Õpilased otsivad esmalt iseseisvalt informatsiooni tahvlile toodud tundmatute terminite kohta. Õpetaja eestvedamisel arutatakse üheskoos terminite üle. Seejärel järgneb arutelu paarilisega küsimuste üle, millele järgneb üleklassiline kokkuvõte.

Terminid:

Mis on "sooline palgalõhe"?

Mis on "klaaslagi"?

Küsimused (õpetajal on soovitatav teha valik küsimustest, mis esitamisele tulevad).

Millist soolist diskrimineerimist olete ise Eestis kohanud või millest olete kuulnud?

Milliseid inimõigusi tüdrukute müügiga rikutakse? Mis võiksid olla perekonna alternatiivsed variandid?

Kas Eestis on naistel meestega võrdsed õigused?

Miks on naiste õiguste tagamine oluline?

Mis võib olla põhjuseks, et Eestis kui võrdlemisi heal järjel riigis ei ole naiste ja meeste töö võrdselt tasustatud?

Soovid ja unistused

Õpilased arutavad esmalt paaris ning sellele järgneb üleklassiline kokkuvõtete tegemine.

Iga õpilane nimetab 3 soovi või unistust, mis tal tulevikuks on.

Kas Sonital ja tema Iraani sõpradel oleks võimalik neid samu unistusi ellu viia. Miks?

Allikad:

<http://www.maailmakool.ee/materjalid-noortele-inimkaubandus/>

<http://www.vm.ee/et/tegevused-eesmargid/inimoigused/naiste-ja-tudrukute-inimoigused>

<http://www.maailmakool.ee/wp-content/uploads/2016/06/Naised-ja-t%C3%BCdrukud.pdf>

<https://www.sm.ee/sites/default/files/content->

[editors/Ministeerium_kontaktid/Valjaanded/toimetised_20112.pdf](https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Valjaanded/toimetised_20112.pdf)

<https://www.stat.ee/90586>

Kokkuvõte

Vaadake ühiselt intervjuud.

<https://www.youtube.com/watch?v=ql8B1yscgWg>

Järgneb analüüs, kus paarilisega või individuaalselt otsitakse vastuseid küsimustele:

1. Mis Sonitast edasi on saanud?

Kuidas on Sonita muutunud? Nimeta 5 erinevust!

Millega ta nüüd tegeleb?

Kas ta unistus on teoks saanud?

2. Kui sina peaksid mõnest Eesti ühiskonna probleemist räpplaulu tegema, siis mis see probleem oleks? Põhjenda!